

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik (przewodniczący)

SSN Andrzej Siuchniński

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Mikołaj Żaboklicki

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego,
w sprawie **A.S.**

skazanego za czyny z art. 279 § 1 k.k. i in.;

K.B.

skazanego za czyny z art. 279 § 1 k.k. i in.

oraz **R.B.**

skazanego za czyny z art. 279 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 28 września 2023 r.

kasacji wniesionych przez obrońców

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie

z dnia 20 kwietnia 2022 r., sygn. akt VI Ka 1240/19,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie

z dnia 20 grudnia 2018 r., sygn. akt VIII K 696/11,

**1. uchyla zaskarżony wyrok w stosunku do A.S., K.B., R.B., a
nadto na podstawie art. 435 k.p.k. w stosunku do R.T. i przekazuje**

sprawę Sądowi Okręgowemu Warszawa - Praga w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

2. zarządza zwrot wniesionej przez A.S. opłaty od kasacji.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2018 r., sygn. akt VIII K 696/11, Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie uznał A.S. winnym popełnienia: ciągu przestępstw z art. 279 § 1 k.k. za które wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę 300 stawek dziennych po 200 zł każda; ciągu przestępstw z art. 280 § 1 k.k. za które wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę 100 stawek dziennych po 500 zł; ciągu przestępstw z art. 281 § 1 k.k. za które wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę 360 stawek dziennych po 500 zł; ciągu przestępstw z art. 286 § 1 k.k. za które wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę 360 stawek dziennych po 500 zł. Sąd wymierzył skazanemu karę łączną 7 lat pozbawienia wolności oraz karę grzywny 360 stawek dziennych po 500 zł.

Tym samym wyrokiem K.B. uznany został za winnego: popełnienia ciągu przestępstw z art. 279 § 1 k.k., za które Sąd Rejonowy wymierzył mu karę 4 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę 300 stawek dziennych po 400 zł; ciągu przestępstw z art. 280 § 1 k.k. za które wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę 100 stawek dziennych po 400 zł; ciągu przestępstw z art. 281 § 1 k.k. za które wymierzył mu karę 2 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę 300 stawek dziennych po 400 zł; ciągu przestępstw z art. 286 § 1 k.k. za które wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę 300 stawek dziennych po 400 zł. Sąd połączył wymierzone skazanemu kary i wymierzył mu kary łączne 6 lat pozbawienia wolności oraz 360 stawek grzywny po 400 zł stawka.

Nadto, Sąd Rejonowy w tym samym wyroku, uznał R.B. winnym: popełnienia ciągu przestępstw z art. 279 § 1 k.k., za które wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności oraz grzywnę 280 stawek dziennych po 400 zł oraz przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. za które wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności oraz grzywnę 80

stawek dziennych po 400 zł, a w konsekwencji powyższego wymierzył mu karę łączną 3 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny 280 stawek dziennych po 400 zł.

Po rozpoznaniu apelacji obrońców, wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2022 r., sygn. akt VI Ka 1240/19, Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie uchylił orzeczenie dotyczące kary grzywny wymierzonej R.B. za przestępstwo z art. 286 § 2 k.k. oraz karę łączną grzywny, zaś w pozostałym zakresie w stosunku do trzech oskarżonych zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od powyższego orzeczenia wniosła obrońca A.S., zaskarżając wyrok w całości w odniesieniu do skazanego i zarzucając mu:

- „1. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 439 § 2 kpk w zw. z art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez naruszenie prawa do rzetelnego procesu, prawa do skutecznego środka prawnego i bezstronnego sądu, co mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, poprzez wydanie orzeczenia w II instancji przez Sąd nienależycie obsadzony, polegający na orzekaniu przez Sąd Okręgowy Warszawa Praga w Warszawie w składzie, w którym zasiadał sędzia sprawozdawca powołany na stanowisko sędziego po przeprowadzeniu procedury konkursowej przez nową Krajową Radę Sądownictwa, co do legalności powołania której wypowiadały się nie tylko sądy powszechne, ale również Sąd Najwyższy, a słuszność takiej oceny potwierdził również Europejski Trybunał Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a nadto wobec ujawnionego przez środki masowego przekazu faktu dotyczącego udziału tego sędziego w tzw. grupie hejterskiej;
2. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego mających istotny wpływ na treść wyroku tj. art 433 § 2 kpk i art 457 § 3 kpk poprzez nierozpoznanie w istocie apelacji wniesionej przez obrońcę i dokonanie prawidłowej oceny apelacji i argumentacji podniesionej w jej uzasadnieniu, a przede wszystkim w oderwaniu od materiału dowodowego, popadnięcie w wewnętrzną sprzeczność orzeczenia poprzez z jednej strony przyznanie faktu, iż inne sądy nie dawały wiary zeznaniom i wyjaśnieniom tegoż, wobec braku innych dowodów, przy jednoczesnym stwierdzeniu, że w sprawie niniejszej były dowody pozwalające na danie waloru wiarygodności zeznaniom świadka R.T. w sytuacji, gdy w sprawie nie ma żadnego

innego dowodu, który wskazywałby na udział skazanego A.S. oraz na udział w przestępstwach opisywanych przez w/w oraz w ogóle niezbadanie zgromadzonego materiału dowodowego, co jest widoczne w lakonicznym uzasadnieniu, pomijającym podstawową kwestię, że problemem do wyjaśnienia nie jest kwestia czy zostało popełnione przestępstwo, a problem sprowadzał się do tego czy na podstawie tak kontrowersyjnego i zmiennego dowodu oraz bezspornego konfliktu pomawiającego ze skazanym, przez co zaskarżony wyrok nie spełnia warunków rzetelnej i prawidłowej kontroli instancyjnej, a jedynie doprowadziło do iluzorycznego rozpoznania apelacji i zakwestionowania jej zasadności,

3. rażące naruszenie prawa procesowego poprzez naruszenie prawa do obrony tj. art. 6 kpk oraz art. 42 Konstytucji i art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności mające istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez uznanie, że rozpoznawanie sprawy mimo prawidłowo usprawiedliwionej nieobecności skazanego jest bez znaczenia dla jego praw, w sytuacji gdy zarzuty dla skazanych były w istocie wspólne, a zmienne miały być konfiguracje osobowe, a podniesiona argumentacja przez Sąd Odwoławczy, iż nieobecność oskarżonego była bez znaczenia, skoro pytania kierowane były w tym czasie do pomawiającego przez pozostałych skazanych, co w sposób oczywisty wskazuje na brak rzetelności prowadzenia postępowania zarówno przed sądem I jak i II instancji.”

Nadto, na podstawie art. 440 k.p.k. skarżąca zarzuciła wyrokowi Sądu Odwoławczego „rażącą niesprawiedliwość zapadłych orzeczeń wynikających z naruszenia cytowanych w punkcie I przepisów dotyczących obsady Sądu II instancji rozpoznającego sprawę, dopuszczenie do osądzenia sprawy przez niewłaściwy skład, a więc przez sędziego, co do którego powołania istnieją uzasadnione zastrzeżenia, ponadto poprzez nierzetelne, powierzchowne rozpoznanie zarzutów i argumentacji powołanych w apelacji, przytoczenie w uzasadnieniu wyroku argumentacji wewnętrznie sprzecznej, przez co doszło do wydania rażąco niesprawiedliwych orzeczeń.”

Podnosząc powyższe, obrońca skazanego wniosła o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie oraz poprzedzającego go wyroku Sądu

Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Kasację od powyższego orzeczenia wniósł także obrońca K.B. oraz R.B., zaskarżając wyrok w całości w odniesieniu do skazanych i zarzucając mu:

„istnienie bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 kpk w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej raz art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) w postaci nienależytej obsady Sądu tj. wydania zaskarżonego orzeczenia przez sędziego SSO M.B., który został powołany na urząd Sędziego Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018.3) tj. powołanego do pełnienia urzędu na stanowisku Sędziego w Sądzie Okręgowym Warszawa-Praga w Warszawie postanowieniem Prezydenta RP Nr [...] z dnia 4 maja 2020 r. na wniosek KRS Nr [...] z dnia 26 lipca 2019 r.”

Podnosząc powyższe, obrońca skazanych wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Rejonowej Warszawa-Śródmieście w Warszawie delegowany do Prokuratury Regionalnej wniósł o oddalenie wszystkich kasacji jako bezzasadnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacje wniesione w niniejszej sprawie okazały się zasadne, prowadząc do stwierdzenia, że zaskarżone orzeczenie dotknięte jest bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k., a w konsekwencji do konieczności uchylenia wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

We wszystkich wniesionych w tej sprawie kasacjach podniesiono zarzut wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k., związany z orzekaniem w składzie Sądu odwoławczego sędziego M. B., powołanego

do tego Sądu na podstawie procedury nominacyjnej określonej w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018, poz. 3; dalej; ustawy o KRS z 2017 r.). Jak wskazano w uzasadnieniu wszystkich kasacji strony nie składały w toku postępowania odwoławczego wniosków o wyłączenie sędziego albowiem okoliczności te stały się wiadome stronom po zakończeniu postępowania. Nadto obrońca A.S. podniosła, że nie śledziła ona drogi zawodowej sędziów, uznając, że sądy „po podjęciu uchwały przez Sąd Najwyższy” będą „informowały strony o tym przed jaką radą toczyło się postępowanie konkursowe”. W uzasadnieniu kasacji podniosła również, że „referent sprawy wskazywany jest w mediach w portalu Onet na 20 pozycji listy sędziów, jako członek grupy hejterskiej występującej przeciwko prawidłowo powołanym sędziom”.

Na wstępie stwierdzić należy, że oczekiwanie stron postępowania przekazania im przez skład rozpoznający sprawę informacji o tym, czy sędzia uzyskał nominację na aktualnie zajmowane stanowisko w drodze procedury prowadzonej na podstawie ustawy o KRS z 2017 r., jest w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego i w celu realizacji prawa strony do bezstronnego sądu racjonalne. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w uchwale trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA-I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7): „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.” W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, że wadliwość procedury nominacyjnej na stanowisko sędziego sądu powszechnego nie powoduje automatycznie, iż sąd z udziałem sędziego powołanego w takiej procedurze jest sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 k.p.k.

Jednocześnie, Sąd Najwyższy jest w myśl art. 87 ust. 1 ustawy o Sądzie Najwyższym (tj. Dz. U. 2021, poz. 154 ze zm.) związany uchwałą trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA-I-4110-1/20, a zawarta tam wykładnia prawa jest nadal obowiązująca. Sąd Najwyższy pozostaje zatem nią związany jako zasadą prawną i konsekwentnie staje na trafnym stanowisku, że nic w tym względzie nie zmienia wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (por. m.in.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2002, z. 6, poz. 22)). Jak słusznie podkreśla się w orzecznictwie, wyrok ten „wykracza poza zawarty w art. 188 Konstytucji katalog orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, które z mocy art. 190 ust. 1 Konstytucji uzyskują moc powszechnie obowiązującą. Wyrok ten nie uzyskał zatem mocy powszechnie obowiązującego orzeczenia i co oczywiste nie mógł uchylić uchwały trzech Izb SN (BSA 1-4110-1/20), ani przesądzić o jej obowiązywaniu. Stanović mógł zatem jedynie wyraz określonego i niewiążącego poglądu prawnego tego organu (Trybunału Konstytucyjnego)” (tak: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21; por. także m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/12; wyrok Sądu Najwyższego z 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21).

Pogląd zawarty w uchwale trzech Izb SN został także potwierdzony w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2002, z. 6, poz. 22), w której wskazano, że „brak podstaw do przyjęcia *a priori*, iż każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka sytuacja zachodzi jedynie w stosunku do sędziów Sądu Najwyższego, którzy otrzymali nominacje w takich warunkach”. Jednocześnie we wspomnianej uchwale z dnia 2 czerwca 2022 r. Sąd Najwyższy uznał, że Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw nie

jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1 Konstytucji.

Do podobnych wniosków prowadzi także analiza orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który w wyroku Wielkiej Izby z dnia 15 marca 2022 r. w sprawie *Grzęda przeciwko Polsce* (skarga nr 43572/18) przyjął, że „[...] cały ciąg wydarzeń w Polsce [...] wyraźnie wskazuje na to, że kolejne reformy sądownictwa miały na celu osłabienie niezawisłości sędziowskiej, poczynwszy od poważnych nieprawidłowości w wyborze sędziów Trybunału Konstytucyjnego w grudniu 2015 r., poprzez przebudowę KRS i utworzenie nowych izb w Sądzie Najwyższym, po rozszerzenie kontroli Ministra Sprawiedliwości nad sądami i zwiększenie jego roli w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów” (pkt 348 wyroku według tłumaczenia na j. polski dostępnego w bazie orzeczeń ETPCz HUDOC).

W przywołanej już uchwale Sądu Najwyższego w sprawie I KZP 2/22 wskazano ponadto, że „Najistotniejszym skutkiem dopuszczenia do funkcjonowania, w przestrzeni obejmującej swoim zasięgiem proces nominacyjny sędziego, organu powołanego w sposób sprzeczny z Konstytucją RP, jest obalenie funkcjonującego dotąd *in gremio* i *a priori* domniemania niezawisłości tak powołanego sędziego. Nie istnieje ono już w stosunku do kandydatów, którzy przystąpili do konkursów sędziowskich po dniu 17 stycznia 2018 r. Nie oznacza to samo w sobie stwierdzenia ich stronniczości, lecz nie ma wobec opisanego wyżej «skażenia» procesu nominacyjnego, możliwości prostego odwołania się do tego domniemania”. Oznacza to, że brak bezstronności i niezawisłości sądu, w składzie którego zasiadał sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w wadliwym procesie przed Krajową Radą Sądownictwa od 17 stycznia 2018 r., należy ustalić *in concreto* (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21).

Na konieczność przeprowadzenia badania standardu bezstronności sędziego sądu powszechnego w konkretnej sprawie wskazuje także urząd prokuratorski w szeregu stanowisk składanych w postępowaniach kasacyjnych, m.in. także w niniejszej sprawie.

Dokonując oceny realizacji standardu niezależności i niezawisłości członka składu orzekającego Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie Sąd Najwyższy odwołał się do ustaleń przedstawionych w tym zakresie obszernie w wyroku Sądu

Najwyższego z 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21. W konsekwencji stwierdził, że w sprawie ujawniła się bezwzględna przyczyna odwoławcza, albowiem w składzie orzekającym Sądu odwoławczego zasiadał sędzia M. B., który w świetle przyjętych ustaleń i przeprowadzonego testu bezstronności nie spełnił w niniejszej sprawie standardu należytej obsady sądu, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. z uwagi na niedochowanie gwarancji bezstronności i niezależności wymaganych przez art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz art. 47 Karty Praw Podstawowych.

Także na gruncie niniejszej sprawy zgodzić się należy, że w ocenie niezależnego i obiektywnego obserwatora powstać może uzasadnione przeświadczenie, że ten konkretny Sędzia zawdzięczający szybką karierę zawodową oraz liczne dodatkowe funkcje i stanowiska, łączące się z dodatkową finansową gratyfikacją, będzie w swojej ocenie ponadprzeciętną miarą związany z władzą wykonawczą, w stopniu, który przesądza o braku jego bezstronności. Jak wynika z przeprowadzonej obszernej analizy kariery zawodowej SSO M. B. uległa istotnemu przyspieszeniu od 2017 r. i miała związek z włączeniem się w przeprowadzanie reform sądownictwa wdrażanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości. „Aktywne wsparcie przez Sędziego reform sądownictwa przy pełnej świadomości ich kwestionowania w orzecznictwie europejskim w połączeniu z przyjmowaniem kolejnych funkcji i awansów uzależnionych od dyskrecyjnej decyzji przedstawicieli władzy wykonawczej powoduje, że stanowisko obrońcy oskarżonego wskazujące na niezapewnienie oskarżonemu prawa do sądu niezawisłego, niezależnego, ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji należy uznać za uzasadnione” (II KK 489/21).

Stwierdzić należy, że powyższa ocena wynika z łącznego odczytania okoliczności wskazujących na nadmiernie bliskie powiązanie konkretnego sędziego, nominowanego w niekonstytucyjnej i upolitycznionej procedurze, z władzą wykonawczą (zob. szczegółowa analiza zawarta w sprawie II KK 489/21), w tym dotyczących:

1) przebiegu procedury nominacyjnej – zarówno zakończonej brakiem nominacji w 2017 r. jak i tej w 2019 r., kiedy otrzymał rekomendację KRS, uczestnicząc w tej procedurze mimo, że jego kandydatura nie była w ogóle

opiniowana przez zgromadzenie sędziów sądu apelacyjnego, a nadto mimo uchwały Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Apelacji [...] o odroczeniu opiniowania kandydatów do awansu przystępujących do konkursów ogłoszonych w 2018 r. i 2019 r. oraz wezwania do powstrzymania się przez sędziów od udziału w tych konkursach; co bez wątpienia mogło w odbiorze społecznym być traktowane jako szczególne okoliczności i wyraz szczególnej motywacji sędziego dążenia do awansu mimo ujawnionej wadliwości procedury awansowej;

2) okoliczności związanych z mianowaniem tego sędziego przez władze polityczne na różne znaczące stanowiska funkcyjne oraz uzyskane awanse, w tym ocena faktu, że SSO M. B. od września 2017 r. pełnił następujące funkcje uzależnione od decyzji Ministra Sprawiedliwości:

- dnia 14 września 2017 r., jako Sędzia Sądu Rejonowego w W. został delegowany przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Ł.P. do Sądu Okręgowego w W. na okres do dnia 14 września 2018 r. Następnie delegacja ta była ponawiana;
- cztery dni później, 18 września 2017 r. ten sam Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości podpisał pismo powołujące Sędziego M.B. do pełnienia funkcji Prezesa Sądu Rejonowego w W. Sędzia M.B. pełnił tę funkcję do dnia 18 września 2021 r.;
- 30 czerwca 2020 r. Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, A. D. powierzyła Sędziemu M.B. obowiązki sędziego sądu dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] na okres 6 lat;
- 4 maja 2020 r. Sędzia został powołany przez Prezydenta RP do pełnienia urzędu Sędziego Sądu Okręgowego w W.;
- 9 lutego 2023 r. Sędzia M.B. został powołany do pełnienia funkcji Prezesa Sądu Okręgowego w W. decyzją Ministra Sprawiedliwości Zbigniewa Ziobry.

3) okoliczności związane z pełnieniem jako przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości funkcji w komisjach egzaminacyjnych:

- do przeprowadzenia egzaminu radcowskiego – sześciokrotnie w latach 2016-2023;
- do przeprowadzenia egzaminu adwokackiego w 2020 r.;
- do spraw aplikacji adwokackiej w 2016 r.,
- do spraw aplikacji radcowskiej – czterokrotnie w latach 2017-2021 r.;

przy czym dodać trzeba, że okoliczności wskazane w pkt. c) samoistnie nie przesądzają o negatywnym wyniku testu niezależności i bezstronności, albowiem zasiadanie w różnych komisjach egzaminacyjnych samo w sobie nie musi świadczyć o ścisłych powiązaniach sędziego z władzą wykonawczą. Jednak zwrócić uwagę musi suma i nasilenie pełnienia różnych funkcji z nadania władzy wykonawczej w stosunkowo krótkim okresie (2017-2023), łączących się także z uzyskaniem w każdym przypadku dodatkowego wynagrodzenia, co oceniane łącznie pozwala już na wysuwanie określonych wniosków co do takich powiązań.

4) postawy sędziego wobec prowadzonych reform wymiaru sprawiedliwości które spowodowały wydanie przez sądy krajowe i trybunały europejskie szeregu orzeczeń wskazujących na naruszenie krajowych i europejskich standardów niezależności sądownictwa, w tym wskazane w sprawie II KK 489/21 okoliczności, tj. to że:

- SSO M.B. podpisał kilkakrotnie listy poparcia kandydatów do Krajowej Rady Sądownictwa. Dotyczyło to kandydatur Sędziego D.D. (zgłoszonej w 2017 r. oraz w 2021 r.), Sędziego Ł. P. (w 2021 r.) oraz Sędziego R.P. (w 2017 r. oraz w 2021 r.).
- SSO M.B. dwukrotnie był pełnomocnikiem Sędziego Sądu Rejonowego w J. R.P., zgłaszającym tego kandydata na członka Krajowej Rady Sądownictwa (w 2018 r. oraz w 2021 r.).

Szczególnie istotnym jest, że po raz drugi SSO M.B. poparł swoim podpisem kandydatów do Krajowej Rady Sądownictwa oraz wsparł jako pełnomocnik Sędziego R. P. już po orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który wskazał, że suma okoliczności towarzyszących ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa po nowelizacji ustawy o KRS może prowadzić do powzięcia wątpliwości co do niezależności tego organu, biorącego udział w procedurze powoływania sędziów (pkt 142-144 wyroku TSUE z dnia 19 listopada 2019 r., *A.K. i in.*, w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982). Orzeczenie TSUE było także analizowane w uchwale trzech połączonych Izb SN z dnia 20 stycznia 2020 r., BSA-I-4110-1/20. Podpisanie list poparcia w 2021 r. nastąpiło również po wydaniu przez ETPC wyroków w sprawach *Reczkowicz p. Polsce* (wyrok z dnia 22 lipca 2021 r., skarga nr 43447/19) oraz *Dolińska-Ficek i Ozimek p. Polsce* (wyrok z dnia 8 listopada 2021 r., skargi nr 49868/19 i 57511/19). W tych ostatnich orzeczeniach w których Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził, że zasiadanie w składzie

orzekającym sędziego Sądu Najwyższego powołanego do pełnienia urzędu sędziego przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) powoduje, iż sąd tak ukształtowany osobowo nie spełnia wymogów art. 6 ust. 1 Konwencji. Głównym powodem stwierdzenia naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji była wadliwość procedury nominacyjnej wynikająca z udziału w tej procedurze Krajowej Rady Sądownictwa, której skład osobowy został ukształtowany zgodnie z przepisami ustawy nowelizującej KRS, która to ustawa nowelizująca KRS „praktycznie usunęła nie tylko dotychczasowy system przedstawicielski, ale także gwarancje niezależności sądownictwa w tym zakresie. W rezultacie umożliwiło to władzy wykonawczej i ustawodawczej bezpośrednią lub pośrednią ingerencję w procedurę powoływania sędziów, z której możliwości te władze skorzystały – o czym świadczą chociażby okoliczności towarzyszące zatwierdzaniu kandydatów na sędziów do KRS”.

Zatem należało przyjąć, że SSO M.B. zdecydował się czynnie wesprzeć kandydatów do Krajowej Rady Sądownictwa mając świadomość wydania tych orzeczeń (należy bowiem założyć, że Sędzia, który otrzymał ocenę wyróżniającą zespołu oceniającego w toku procedury przed KRS znał te orzeczenia, powszechnie komentowane w przestrzeni publicznej).

5) ujawnionych przez strony postępowania w uzasadnieniu kasacji obaw o brak bezstronności mających w ich ocenie wynikać z udziału sędziego w grupie „hejterskiej występującej przeciwko prawidłowo powołanym sędziom”, a to wobec ujawnionej w mediach internetowych listy członków tej grupy, na której sędzia wymieniony jest w pozycji 20 – jako w ocenie Sadu Najwyższego istotnych okoliczności dla końcowej oceny wyniku testu zewnętrznego obiektywnego obserwatora, zwłaszcza w kontekście tego, że na tej liście znajdują się także nazwiska członków Krajowej Rady Sądownictwa.

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, że w realiach niniejszej sprawy wskazane powyżej okoliczności mogą z pewnością w opinii publicznej wzbudzać oraz wzmacniać przekonanie, iż wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, wydany w sprawie niewątpliwie złożonej, w której występuje także nagromadzenie stawianych skazanym zarzutów, kluczowa w sprawie i

kontestowana przez obronę jest ocena dowodów osobowych odmienna od wyrażonej wobec tych samych źródeł dowodowych w innej sprawie karnej, może rodzić w opinii publicznej wątpliwości co do tego, czy orzeczenie zostało wydane w warunkach pełnej bezstronności i niezależności. Dochowanie tego standardu jest zaś konieczne nie tylko dla pozytywnej oceny realizacji prawa strony procesu do rzetelnego postępowania karnego, m.in. w kontekście bezwzględnych przyczyn odwoławczych (art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k.), ale w jeszcze większym stopniu konstytucyjnego prawa do bezstronnego sądu w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz standardu bezstronności sędziego w rozumieniu art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

W tej sytuacji, wobec stwierdzenia wystąpienia przesłanki z art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k., zbędna okazała się ocena pozostałych podniesionych w kasacjach zarzutów. Jednocześnie, ze względu na charakter stwierdzonego uchybienia koniecznym okazało się uchylenie, na podstawie art. 435 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k., zaskarżonego kasacją wyroku także w stosunku do R.T.1, który nie wnosił w tej sprawie kasacji.

Ponownie rozpoznając sprawę w postępowaniu odwoławczym Sąd Okręgowy będzie baczyl aby apelacje obrońców oskarżonych zostały rozpoznane zgodnie ze standardem wyznaczonym przez art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. przez należycie obsadzony sąd.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

(kf)

[ms]